

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 25 stycznia 2019 r.

BADK.DPK.133.124.2018

P9-75/18	Data wpływu petycji 28 listopada 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 24 stycznia 2019 r.

RZECZNIK PRAW DZIECKA

TEMAT

ZGŁASZANIE KANDYDATÓW NA RZECZNIKA

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa.

Federacja Inicjatyw Oświatowych w imieniu Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Fundacji „Merkury”, Stowarzyszenia Absolwentów Szkoły Nauk Społecznych, Stowarzyszenia Pedagogów Społecznie Zaangażowanych oraz Stowarzyszenia Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Ziemi Żywieckiej.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka, w celu nadania Radzie Działalności Pożytku Publicznego uprawnienia do zgłaszania kandydatów na Rzecznika Praw Dziecka.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

W ocenie autorów petycji nadania Radzie Pożytku Publicznego uprawnienia do zgłaszania kandydatów będzie miało charakter obywatelski, będzie przejawem demokracji i niewątpliwie wzmocni społecznie instytucję Rzecznika Praw Dziecka.

Argumentem przemawiającym za poszerzeniem podmiotów mogących zgłaszać kandydata na Rzecznika przemawia również fakt, że w trakcie pełnienia funkcji Rzecznik podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 72 wskazuje, że obowiązkiem władz publicznych jest zapewnienie ochrony praw dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Cytowany przepis przewiduje w tym celu powołanie instytucji Rzecznika Praw Dziecka – podmiotu działającego na rzecz ochrony praw dziecka i zapobiegania ich naruszeniom. Kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka określa ustawa.

Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922 ze zm.) w art. 4 wymienione są podmioty uprawnione do zgłaszania kandydata na Rzecznika: Marszałek Sejmu, Marszałek Senatu, grupa co najmniej 35 posłów lub co najmniej 15 senatorów. Rzecznik powoływany jest przez Sejm, za zgodą Senatu. Szczegółowy tryb zgłaszania kandydatów na Rzecznika określa uchwała Sejmu.

Ustawa w art. 11a stanowi, że działalność Rzecznika Praw Dziecka może być wspierana przez stowarzyszenia, ruchy obywatelskie i inne podmioty działające na rzecz ochrony praw dziecka.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2012 r. poz. 32 ze zm.) w art. 30 Regulaminu

Sejmu przywołana została informacja o podmiotach uprawnionych do zgłoszenia kandydata na Rzecznika Praw Dziecka, wskazana w art. 4 ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka. Ponadto przedstawione zostały wymogi formalne konieczne przy składaniu wniosku. Do zgłoszenia należy dołączyć uzasadnienie, dane o kandydacie i jego zgodę na kandydowanie. Wniosek opiniowany jest przez właściwą komisję sejmową i przedstawiany na posiedzeniu plenarnym. Wybór kandydata następuje bezwzględną większością głosów (art. 31).

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.) w art. 35 stanowi, że Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem opiniodawczo-doradczym Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

Rada składa się z co najmniej 20 członków powołanych przez Przewodniczącego Komitetu spośród przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy: osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na cele statutowe oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Do zadań Rady określonych w art. 35 ustawy należy:

– wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy oraz o projektach aktów prawnych oraz programach rządowych, związanych z funkcjonowaniem organizacji pozarządowych oraz działalnością pożytku publicznego oraz wolontariatu,

– udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi, lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy związanych z działalnością pożytku publicznego,

– zbieranie i dokonywanie analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach,

– wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, zlecenia tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy oraz rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych,

– tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami związanymi z działalnością pożytku publicznego, mechanizmów informowania o standardach prowadzenia działalności pożytku publicznego oraz o stwierdzonych przypadkach naruszenia tych standardów,

– organizowanie wyborów przedstawicieli organizacji pozarządowych do składu komitetu monitorującego, o którym mowa w o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

Kadencja Rady Działalności Pożytku Publicznego trwa 3 lata (art. 35). Koszty funkcjonowania Rady, związane z jej obsługą, zlecanymi badaniami i ekspertyzami, a także z uczestnictwem w posiedzeniach ekspertów, członków Rady i osób niebędących jej członkami, pokrywa się z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, która również prowadzi obsługę administracyjno-biurową Rady.

Na podstawie art. 41 a-j tworzy się wojewódzkie, powiatowe i gminne Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. poz. 2052) określa tryb powoływania członków tej Rady, organizację i tryb działania oraz zasady uczestnictwa w pracach Rady przedstawicieli organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz podmiotów związanych z działalnością pożytku publicznego, niereprezentowanych w Radzie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Poradnik Rady Pożytku Publicznego: Czym są rady działalności pożytku publicznego?

Rada działalności pożytku publicznego w podstawowej formie stanowi grono doradcze, którego rolą jest konsultowanie i opiniowanie dokumentów dla potrzeb organu jednostki administracyjnej, przy której działa. Skuteczność działania rady uzależnione jest od stopnia zaangażowania organizacji, świadomości sektora i jakości współpracy z administracją publiczną.

Rada, bez względu na to na jakim szczeblu działa – województwa, powiatu czy gminy, jest powoływana przez organ wykonawczy. Nowelizacja ustawy o działalności

pożytku publicznego i wolontariacie z sierpnia 2015 r. zmieniła zasady powoływania rad na szczeblu powiatu i gminy. Wcześniej powołanie tego organu było prawem, a nie obowiązkiem organu wykonawczego. Teraz, samorząd jest zobligowany do utworzenia rady, jeśli taka jest wola organizacji pozarządowych. Brak odpowiedzi na wniosek organizacji, można zaskarżyć do sądu administracyjnego.

W skład rady na poziomie krajowym, działającej od końca 2017 r. przy Przewodniczącym Komitecie ds. Pożytku Publicznego (wcześniej przy ministrze ds. zabezpieczenia społecznego), oraz rad różnych szczebli samorządu terytorialnego wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku oraz reprezentanci administracji publicznej.

Taka konfiguracja członków umożliwia zaprezentowanie różnych stanowisk związanych przede wszystkim z funkcjonowaniem trzeciego sektora oraz działalnością pożytku publicznego i wolontariatem.

<https://poradnik.ngo.pl/rady-pozytku-publicznego> [dostęp 22 stycznia 2019 r.]

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz